

LÆRERVEILEDNING

UNDERVISNINGSSOPPLEGG TIL SELMA OG JAKTEN PÅ DEN PERFEKTE TRO

5.–7. TRINN

Innhold

Hva er formålet med undervisningsopplegget?	3
Forankring i skolens plandokumenter	4
Undervisningsopplegg til dokumentarserien <i>Selma og jakten på den perfekte tro</i>	4
Episode 1 og 2: <i>Det positive med å tro</i>	5
Episode 3: <i>Trosfrihet og skyggesider ved å tro</i>	6
Episode 4: <i>Tro og fordommer</i>	7
Episode 5: <i>Alt vi har til felles</i>	8
Bakgrunn: Om tanke-, samvittighets- og religionsfrihet	9
Tips til videre arbeid	10
Hva gjør jeg hvis jeg blir bekymret for et barn?	11
Elevark	12–15

Selma og jakten på den perfekte tro er produsert og finansiert av NRK Super.

Regi: Dang Trinh
Manus: Dang Trinh, Selma Ibrahim
Prosjektleder NRK Super: Frank Sivertsen
Grafikk: Ole Kaland, NRK

Undervisningsopplegget
er utgitt av Redd Barna, 2021

Redaktør: Emilie Forbes Holmen

Redd Barna og NRK Super vil takke for viktige innspill til utviklingen av både innholdet på NRK Super og tilhørende undervisningsopplegg: fra barn, ungdommer og voksne fra ulike tros- og livssynssamfunn, organisasjoner som jobber med spørsmål om religion og livssyn, religionsvitere og religionsforskere.

Hva er formålet med undervisningsopplegget?

Dette undervisningsopplegget er tilknyttet dokumentarserien *Selma og jakten på den perfekte tro*, som sendes i forbindelse med NRK Supers temadager om religion. Dokumentarserien og undervisningsopplegget kan fint benyttes også utenom temadagene til NRK Super. Dette er ikke en serie og et undervisningsopplegg som først og fremst presenterer ulike religioner. Det handler om barn med ulik tro og ulikt livssyn og om hva som kan være fint og hva som kan være vanskelig ved å tilhøre en religion eller et livssyn. Målet med undervisningsopplegget er at elevene:

- øker sin forståelse og respekt for andres religion, livssyn og levemåte
- blir kjent med utfordringer og det positive knyttet til tro og tvil
- er godt kjent med egen rett til å tenke og tro på det de selv vil.

For 5.–7. trinn

Undervisningsopplegget gir forslag til problemstillinger som du kan diskutere med elevene dine etter at dere har sett episodene i *Selma og jakten på den perfekte tro*, samt til hvordan du kan knytte innholdet opp mot relevante rettigheter i FNs barnekonvensjon. Materialet er ment som veiledning, forslag og inspirasjon, og er tilpasset 5.–7. trinn på barneskolen. Det er også utviklet et undervisningsopplegg til en episode i dramaserien *Klassen*, med samme målgruppe og med noe overlappende tematikk.

Flere måter å være religiøs på

Det er et viktig premiss for undervisningen å bevisstgjøre elevene på at det finnes mange ulike religioner og livssyn i verden, og at det er utallige måter å være religiøs på innenfor hver religion og hvert livssyn. Kjenner du en muslim eller en buddhist, så betyr ikke det at du vet alt om hvordan alle andre muslimer eller buddhister er, praktiserer eller tenker. For enklere å kunne forstå hverandre og for å kunne motvirke negative fordommer er det essensielt at vi snakker sammen og viser interesse for hverandres tro.

Positivt og negativt

Vi ønsker at elevene skal sitte igjen med et inntrykk av at religion og livssyn kan være fint og spennende, samtidig som de blir kjent med utfordringer knyttet til tro. Det er viktig å være observant på at elevene kan ha med seg veldig ulike erfaringer knyttet til religion og livssyn. Noen elever har bare gode erfaringer med sin tro, og andre elever kan ha opplevd krenkelser og diskriminering på grunn av sin tilhørighet til en religion eller et livssyn. Andre igjen kan ha med seg negative erfaringer fra eget tros- eller livssynssamfunn, eller fra hvordan deres tro har blitt møtt av andre barn, voksne eller samfunnet.

Vær varsom

Vi anbefaler derfor at du er forsiktig med å bruke elevene i klassen din som eksempel på en religion, et livssyn eller en utfordring, da dette kan oppleves vanskelig for elevene. Episodene i *Selma og jakten på den perfekte tro* legger frem mange ulike problemstillinger og eksempler som er bra å bruke som utgangspunkt for samtalene dere har. Dersom elever selv ønsker å dele fra sin religion eller sitt livssyn, er dette positivt, men det må skje på eget initiativ, og det skal være frivillig.

Ikke en jakt

I dokumentarserien er premisset at *Selma* er på jakt etter å finne den perfekte tro for seg. Det er greit å være tydelig overfor elevene om at denne typen *jakt* ikke er måten folk vanligvis velger sin tro på. De fleste av oss blir del av et tros- eller livssynssamfunn fra vi er født, og dette former hvilken tro vi utvikler basert på våre foreldres religion eller livssyn. For mange er det riktig å beholde troen og praksisen vi er vokst opp med, videre i livet, mens det for andre føles riktigere å endre måten vi tror på.

Ressursgruppe

Dette undervisningsopplegget er utarbeidet av Redd Barnas fagrådgivere i samarbeid med en ressursgruppe bestående av lærere og religionsvitere og -forskere. Redd Barna har gjennomført to innspillsrunder i forkant av arbeidet. I de to innspillsrundene fikk vi svært gode og nyttige innspill fra henholdsvis barn og ungdom fra ulike tros- og livssynssamfunn og voksne representanter fra tros- og livssynssamfunn, fra organisasjoner som jobber med religions- og livssynsspørsmål, og fagpersoner på feltet. Innspillene har hatt en viktig rolle i utviklingen av dette undervisningsopplegget.

Du kan også lese litt mer bakgrunnskunnskap om tanke-, samvittighets- og religionsfrihet på side 9.

Vi anbefaler at du er forsiktig med å bruke elevene i klassen din som eksempel på en religion, et livssyn eller en utfordring, da dette kan oppleves vanskelig for elevene

Forankring i skolens plandokumenter

Dette undervisningsopplegget er tilpasset læreplanverkets overordnede del og kompetansemål i KRLE, norsk og samfunnsfag etter 7. trinn. Undervisningsopplegget kan derfor brukes som et tværfaglig opplegg, og er relevant for de tværfaglige temaene folkehelse og livsmestring, og demokrati og medborgerskap. Fra opplæringslovens formålsparagraf vil vi trekke frem følgende:

«Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdier som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.»

Fra læreplanverkets overordnede del vil vi trekke frem følgende:

«Tilgivelse, nestekjærlighet og solidaritet er nødvendig for at mennesker skal vokse og utvikle seg. Den enkeltes personlige overbevisning og samvittighet skal tas på alvor slik at alle kan tenke, tro og ytre seg fritt. Elevene skal selv bidra til å ivareta menneskeverdet og reflektere over hvordan de kan forhindre at det krenkes.»

Jf. Overordnet del, Opplæringens verdigrunnlag, 1.1 Menneskeverdet

«Å kunne sette seg inn i hva andre tenker, føler og erfarer, er grunnlaget for empati og vennskap mellom elevene. Dialog står sentralt i sosial læring, og skolen skal formidle verdien og betydningen av en lyttende dialog for å takle motstand. I møte med elevene skal lærerne fremme kommunikasjon og samarbeid som gir elevene mot og trygghet til å ytre egne meninger og til å si ifra på andres vegne. Å lære å lytte til andre og samtidig argumentere for egne syn gir elevene et grunnlag for å håndtere uenighet og konflikter, og for å søke løsninger i fellesskap.»

Jf. Overordnet del, Prinsipper for læring, utvikling og dannelse, 2.1 Sosial læring og utvikling

Aktuelle kompetansemål etter 7. trinn:

KRLE:

- utforske og beskrive egne og andres perspektiver i etiske dilemmaer knyttet til hverdags- og samfunnsutfordringer
- gjøre rede for hva menneskerettighetene innebærer for ytringsfrihet, religionsfrihet og religiøse minoriteters situasjon i Norge
- utforske og samtale om mangfold både innenfor kristne trossamfunn og andre religionssamfunn

Norsk:

- lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler

Samfunnsfag:

- reflektere over kvifor konflikter oppstår, og drøfte korleis den enkelte og samfunn kan handtere konflikter
- utforske ulike sider ved mangfold i Norge og reflektere over menneska sine behov for å vere seg sjølve og for å høyre til i fellesskap
- drøfte kva likeverd og likestilling har å seie for eit demokrati, og utvikle forslag til korleis ein kan motarbeide fordommar, rasisme og diskriminering

Undervisningsopplegget

Dette undervisningsopplegget er et forslag til hvordan du som lærer kan bruke episodene fra *Selma og jakten på den perfekte tro* i undervisningen din. Serien er laget for barn mellom 9 og 12 år, og det tilhørende undervisningsopplegget er tilpasset 5.–7. trinn. Episodene og de ulike delene av undervisningsopplegget henger tett sammen, så vi anbefaler at dere gjennomfører de ulike delene av undervisningsopplegget i riktig rekkefølge.

Selma og jakten på den perfekte tro er ikke en serie og et undervisningsopplegg som først og fremst presenterer ulike religioner. Det handler om barn med ulike tro og ulike livssyn og om hva som kan være fint og hva som kan være vanskelig ved å tilhøre en religion eller livssyn.

Det meste av opplegget er basert på muntlig dialog, og forslagene er ikke ment som et ordrett manus du er nødt til å bruke. Tilpass ord og talemåte slik det passer best for deg og dine elever.

Det er utarbeidet et elevark med oppgaver til hver episode. Elevarkene finner du bakerst.

Du finner alle episodene til *Selma og jakten på den perfekte tro* på: tv.nrk.no/serie/religion

Episode 1 og 2: Det positive med å tro

⚠ Her er forslag til gjennomføring til de to første episodene i serien. Du velger om du heller vil dele det opp i to, og ha en refleksjonssamtale etter hver episode, eller om du vil vente med refleksjonssamtale og resten av opplegget til dere har sett begge de første episodene.

Tema: Det positive med å tro

Tidsbruk: 60–90 minutter

Trinn: 5.–7. trinn

Mål: Jeg kan gi eksempler på hva som er positivt med å tilhøre en religion eller et livssyn.

1. Opstart (5 minutter)

Fortell elevene at dere skal se to episoder av serien Selma og jakten på den perfekte tro. Presenter målet for timen. Snakk sammen om tittelen på serien: Hva tror dere denne serien handler om? Hva er tro? Hva betyr det?

2. Se film (20–40 minutter)

Se episodene 1 og 2 av Selma og jakten på den perfekte tro. Hver episode varer i 20 minutter. Om dere har tid, kan dere se de to episodene samlet, eller dere kan dele det opp og se en episode om gangen.

3. Refleksjonssamtale (10 minutter)

Repetér i fellesskap hva dere har sett i de to episodene:

- Hvem møtte vi i disse to episodene? Hvilke religioner tilhørte de personene vi møtte?

Reflekter videre rundt innholdet i episodene med utgangspunkt i spørsmålene under: Elevene tenker gjennom spørsmålene alene først, deretter i samtale med en læringspartner.

- Hva er det å tro?
- På hvilke måter kan det å tilhøre en religion eller et livssyn innebære noe annet i tillegg til at en tror på noe bestemt? Har du eksempler på dette fra episodene vi har sett?

- Lindsay, Martin, Johannes, Sunna, Hareeni og Shaalini nevner alle mye som de synes er positivt med å tro. Husker dere hva de nevnte som positivt?
- Var det noe de ikke nevnte som dere mener at også kan være positivt med å tro og å tilhøre en religion?
- Sunna forteller i episode 2 at mange hun møter, dømmer henne fordi hun er kristen, og de sier at hun har meninger hun egentlig ikke har. Hvorfor gjør de dette, tror dere? Og hvordan kan det oppleves for Sunna?
- Finnes det forskjellige måter å være religiøs på innenfor kristendommen? Finnes det forskjellige måter å være religiøs på innenfor andre religioner også?

⚠ Trekk frem at det finnes veldig mange ulike måter å være religiøs på – også innenfor hver religion. Det er ikke slik at siden vi har lært om islam på skolen, vet vi akkurat hvordan alle muslimer tenker, tror og mener. Det er viktig at vi snakker sammen og spør hverandre om hverandres tro, så vi enklere kan forstå hverandre.

4. Retten til å tro på det du vil (15 minutter)

«Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil.»

FNs barnekonvensjon, artikkel 14

Skriv rettigheten om religionsfrihet fra Barnekonvensjonens artikkel 14 på tavla. Hør med elevene om de vet hva en rettighet er. Har elevene hørt om FNs barnekonvensjon? Hva betyr rettigheten *Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil*? Hvordan ville det vært å bo i Norge hvis alle menneskene måtte tilhøre samme religion eller livssyn? For eksempel om alle trodde på samme Gud, eller at ingen trodde på Gud?

Del ut *Elevark til episodene 1 og 2* til hver elev i klassen. Elevene fyller ut på arket det de synes er positivt med at alle barn har religionsfrihet. Elevene henger opp arket sitt på en tavle eller en vegg i klasserommet.

5. Avslutning (10 minutter)

Trekk frem noen av besvarelsene til elevene, enten ved at de forteller selv det de har skrevet, eller ved at du leser opp noen utvalgte besvarelser. La besvarelsene til elevene henge oppe i klasserommet gjennom arbeidet med resten av serien.

En rettighet sier noe om hva en trenger for å ha det bra.

Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil, er en av rettighetene alle barn har. Det betyr at uansett hvor du bor, hvilket språk du snakker, eller hvordan du er oppdratt, så har du rett til å tenke og tro på akkurat det du selv vil.

Rettighetene i FNs barnekonvensjon gjelder for alle barn under 18 år uavhengig av nasjonalitet, kjønn, opprinnelse, språk eller tro. Barnekonvensjonen sikrer barn deres egne rettigheter, for eksempel rett til et navn, utdanning, privatliv, helsehjelp og rett til lek og fritid.

Episode 3: Trosfrihet og skyggesider ved å tro

Tema: Trosfrihet og skyggesider ved å tro

Tidsbruk: 60 minutter

Trinn: 5.–7. trinn

Mål: Jeg er godt kjent med min rett til å tenke og tro på det jeg selv vil.

⚠ *Sølvi, som vi møter i denne episoden, er vokst opp i Jehovas vitner. Om du har elever i klassen som har tilknytning til Jehovas vitner eller andre lukkede trossamfunn, kan det være lurt å planlegge denne undervisningsøkten nøye og gjøre eventuelle tilpasninger du mener er riktig for din elev.*

1. Oppstart (5 minutter)

Fortell elevene at dere skal se episode 3 av serien *Selma* og jakten på den perfekte tro, og presenter målet for timen.

2. Se film (20 minutter)

Se episode 3 av *Selma* og jakten på den perfekte tro. Episoden varer i 20 minutter.

3. Refleksjonssamtale (10 minutter)

Reflekter rundt innholdet i episoden med utgangspunkt i spørsmålene under. Elevene snakker med en læringspartner først, deretter i en felles klassesamtale:

- Hva fortalte Sølvi om sin tro i oppveksten?
- Sølvi forteller at hun opplevde sitt trossamfunn som veldig strengt, og at hun ofte følte at hun hadde gjort noe galt, uten å vite hva. Hvordan tror du det er å gå rundt med den følelsen inni seg hele tiden? Hva kan en gjøre hvis en opplever noe slikt som Sølvi opplevde? Hvis dere hadde møtt Sølvi da hun var barn, hvordan kunne dere vært en god venn for henne?
- Sølvi har rett til å tenke og tro på det hun selv vil. For Sølvi var det derfor riktig å forlate trossamfunnet hun hadde vokst opp i. Hvorfor tror du alle barn har rett til å bestemme selv hva de vil tenke og tro?
- Hvordan var det for Sølvi å forlate sitt trossamfunn?

⚠ *Fremhev for elevene at det er sjelden at foreldre ikke vil ha kontakt med deg lenger dersom du tror på noe annet enn dem: I trossamfunnet/menigheten Sølvi tilhørte, er det ikke lov å ha kontakt med personer som har forlatt trossamfunnet, og derfor vil ikke familien til Sølvi ha kontakt med henne lenger. Denne praksisen er ikke vanlig, og i de aller fleste tros- og livssynssamfunn fortsetter du å ha kontakt med familien din selv om du velger å tro på noe annet. De aller fleste foreldre i trossamfunn som det Sølvi vokste opp i, er like glad i barna sine som andre foreldre.*

- Hva fortalte Nancy om sin tro?
- Hvorfor bestemte Nancy seg for å forlate sitt trossamfunn?
- Hvordan var det for Nancy å forlate sin tro og sitt trossamfunn?

4. Retten til å tro på det du vil (10 minutter)

Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil. Foreldre har rett til å gi dem råd.

FNs barnekonvensjon, artikkel 14

Skriv rettigheten om religionsfrihet fra FNs barnekonvensjon artikkel 14 på tavla. Fortell elevene at dere i forrige time ikke snakket om den delen med foreldrene som du har tatt med i dag. Repeter fra forrige time sammen med elevene:

- Hva er en rettighet? Hva betyr retten til religionsfrihet? Betyr det også at «Alle barn har rett til å ikke tro»?

Understrek for elevene at rettigheten innebærer at: Du har rett til å tro på det du vil, og du har rett til å la være å tro på det du vil. I tillegg har du lov til å tro på akkurat den måten du vil. Det betyr at du for eksempel ikke trenger å være enig med foreldrene dine i alt om religion og livssyn. Du kan tilhøre samme religion eller livssyn som dine foreldre, men velge å praktisere troen ulikt, for eksempel.

- Hvis en ungdom føler det som Sølvi eller Nancy – hva kan de gjøre? Er det noen de kan snakke med?

En rettighet sier noe om hva en trenger for å ha det bra. Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil, er en av rettighetene alle barn har. Det betyr at uansett hvor du bor, hvilket språk du snakker, eller hvordan du er oppdratt, så har du rett til å tenke og tro på akkurat det du selv vil.

Rettighetene i FNs barnekonvensjon gjelder for alle barn under 18 år uavhengig av nasjonalitet, kjønn, opprinnelse, språk eller tro. Barnekonvensjonen sikrer barn deres egne rettigheter, for eksempel rett til et navn, utdanning, privatliv, helsehjelp og rett til lek og fritid.

⚠ *Om du vil fortelle foreldrene dine at du ikke tror på det samme som dem, har du rett til å fortelle dette til dem. Dette gjelder også hvis du tror på det samme som dine foreldre, men tror på en annen måte og ønsker å praktisere troen annerledes. Begge deler kan være vanskelig å fortelle, og da kan du be en annen voksen du stoler på, om å hjelpe deg med å fortelle det til foreldrene dine, som en lærer, helsesykepleier eller trener.*

⚠ *Hvis du opplever at tros- eller livssynssamfunnet du tilhører, går imot det du føler er riktig, og gjør at du kjenner på vanskelige tanker og følelser, så er det viktig at du forteller om dette til en voksen du kjenner.*

5. Elevoppgave (10 minutter)

Del ut *Elevark til episode 3* til elevene i klassen. Elevene svarer på spørsmålene på arket hver for seg.

6. Avslutning (5 minutter)

Repetér målet for timen, og samle inn elevarkene fra elevene for å se om de har nådd målet for timen.

Episode 4: Tro og fordommer

Tema: Tro og fordommer

Tidsbruk: 60 minutter

Trinn: 5.–7. trinn

Mål: Jeg reflekterer over hvordan fordommer kan føre til diskriminering. Jeg finner løsninger for hvordan vi kan bli kvitt negative fordommer.

1. Oppstart (10 minutter)

Fortell elevene at dere skal se episode 4 av serien *Selma og jakten på den perfekte tro*, og at denne episoden handler om tro og fordommer. Del elevene opp i læringspar, og be dem diskutere følgende spørsmål:

- Hva er fordommer? Hvilke fordommer kjenner du til?

Plenumssamtale: La én i hvert læringspar oppsummere det de snakket om. Avklar begrepet fordom: En fordom er en negativ holdning til personer basert på gruppetilhørighet.

2. Se film (20 minutter)

Se episode 4 av *Selma og jakten på den perfekte tro*. Episoden varer i 20 minutter.

3. Refleksjonssamtale (10 minutter)

Reflekter rundt innholdet i episoden med utgangspunkt i spørsmålene under. La elevene tenke individuelt først, så snakke med en læringspartner og til slutt dele i en felles klassesamtale.

- I denne episoden møter vi Zakaria og Sara. Hva har Zakaria og Sara til felles? Hva har Zakaria og Sara ikke til felles?

Zakaria og Sara er begge muslimer. Zakaria er synlig muslim og går med klær og hodeplagg som symboliserer religionen hans, mens Sara gjør ikke det.

- Hvorfor går Zakaria med kjortel og muslimsk hodeplagg? Hvorfor bruker ikke Sara klær som viser at hun er muslim?

⚠ Zakaria og Sara er et eksempel på at det er veldig mange ulike måter å leve ut sin religion på – innenfor islam, men også innenfor alle andre religioner. Likevel forteller begge at de blir møtt med mange fordommer. At det er mange som tenker at de er sånn eller sånn, fordi de er muslimer.

- Husker dere noen av fordommene Zakaria eller Sara nevner?

⚠ At alle muslimske jenter som går med hijab, blir tvunget til det, og at Zakaria og moren har blitt kalt terrorister.

- Stemmer disse fordommene? Hva er en terrorist, hvorfor er det så alvorlig å bli kalt dette? Hvordan tror dere det kjennes for Zakaria å høre disse fordommene?

4. Alle barn har rett til å ikke bli diskriminert (15 minutter)

«Alle barn har rett til å ikke bli diskriminert.»

[FNs barnekonvensjon, artikkel 2](#)

Skriv rettigheten på tavla, forklar for elevene hva denne rettigheten betyr, og fortell at de nå skal jobbe med å finne ut hvordan dere kan motarbeide fordommer og diskriminering i klassen og på skolen.

Å bli diskriminert er å bli forskjellsbehandlet usaklig eller urettferdig, fordi du er den du er.

⚠ Det spiller ingen rolle hvor du kommer fra, hva du tror på, hvordan du ser ut, hvem du forelsker deg i, hvilken hudfarge du har, eller om du har en funksjonsnedsettelse. Ingen har rett til å behandle deg urettferdig på grunn av den du er.

⚠ Zakaria og moren hans ble utsatt for diskriminering når folk på gata kalte dem for terrorister. De ble behandlet urettferdig og annerledes, bare fordi de er synlig muslimer. Slik kan fordommer føre til diskriminering. For å jobbe mot diskriminering trenger vi derfor å bli kvitt negative fordommer som folk har.

Del ut *Elevark til episode 4* til elevene, elevene svarer på oppgavene 1–3 sammen med sin læringspartner. Deretter setter to og to læringspar seg sammen og gjør oppgave 4 sammen. Heng opp arkene i klasserommet.

5. Avslutning (10 minutter)

Avslutt timen med å snakke om spørsmål 4 fra elevoppgaven: Hvilke tiltak har gruppene kommet frem til for å motarbeide fordommer i klassen og på skolen? En og en gruppe, eller utvalgte grupper, presenterer raskt de tiltakene de har kommet frem til.

Episode 5: Alt vi har til felles

Tema: Alt vi har til felles

Tidsbruk: 60 minutter

Trinn: 5.–7. trinn

Mål: Jeg kan fortelle om noe som er felles i flere religioner og livssyn. Jeg kan reflektere over menneskers behov for både å være seg selv og for å høre til i et fellesskap.

1. Oppstart (5 minutter)

Fortell elevene at dere skal se episode 5 av serien *Selma og jakten på den perfekte tro*, og at denne episoden handler om alt vi har til felles. Se på målene for timen sammen: Har elevene allerede nå noen eksempler på noe som er felles i flere religioner og livssyn?

2. Se film (20 minutter)

Se episode 4 av *Selma og jakten på den perfekte tro*. Episoden varer i 20 minutter.

3. Refleksjonssamtale (15 minutter)

Repetér innholdet i episoden med utgangspunkt i spørsmålene under. Ta disse spørsmålene i en felles klassesamtale først:

- Fant Selma den perfekte troen? Hvorfor/hvorfor ikke?
- Hva trakk Selma frem at hun hadde lært ved å treffe ungdommene fra ulike trosretninger?
- Vi møter Philip og Zakaria i denne episoden. Kan dere gjentfortelle noe dere husker fra da de viste hverandre rundt i synagogen og moskeen?

Fortsett samtalen, men la elevene snakke sammen i læringsspar først, og deretter i en felles klassesamtale.

- Kan en være venner med hverandre selv om en har ulik tro? Hva kan være fint med å ha venner med ulik tro fra den en selv har?

- Hva har de ulike personene vi har møtt gjennom serien, til felles? Hva har de ikke til felles?
- Hva kan være positivt med å vokse opp i et tros- eller livssynsamfunn?
- Hvorfor tror du det er viktig for så mange mennesker å tilhøre et tros- eller livssynsamfunn?

4. Elevoppgave oppsummering (10 minutter)

Del ut [Elevark til episode 5](#). Elevene skriver svarene på spørsmålene i elevarket hver for seg.

5. Avslutning (10 minutter)

La elevene dele med resten av klassen hva de har svart på spørsmålene i elevarket. Snakk sammen om hva dere har lært, og om det er noe dere har endret mening om i løpet av episodene.

Om tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

«Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil. Foreldre har rett til å gi dem råd.»

FNs barnekonvensjon, artikkel 14

Å ha tanke-, samvittighets- og religionsfrihet betyr at en har en selvstendig rett til å tenke og tro på akkurat hva en selv ønsker. Hvordan du tenker og hva du tror på, påvirker ofte hvordan du ser på verden, og hvordan du ønsker å leve i fellesskap med andre.

Foreldre kan gi sine barn råd om hvordan de synes barna skal leve, og hva de skal tro på. Foreldrenes rolle er veiledende overfor barnet når det gjelder tro, og barnets mening skal få større betydning desto eldre barnet blir. Når barnet er 15 år, har det i dag rett til selv å kunne melde seg ut og inn av trossamfunn.

Myndighetene skal respektere foreldrenes ansvar for å veilede barnet i spørsmål om tro og livssyn. Dersom foreldrenes rolle går over fra å være veiledende til å være preget av tvang, har myndighetene mulighet og plikt til å gripe inn for å verne barnets rettigheter. Dette gjelder for eksempel hvis foreldrene utsetter barnet for negativ sosial kontroll som går utover barnets andre rettigheter, som rett til lek og fritid, rett til ytringsfrihet eller rett til utdanning.

Stortro.no har mer om negativ sosial kontroll her.

FNs barnekonvensjon er en del av norsk lov, og retten til religionsfrihet er også forankret i Grunnloven, som er de viktigste reglene for landet vårt. Barn har rett til informasjon og kunnskap om egne rettigheter, og de har rett til å si hva de mener og bli tatt på alvor, også i spørsmål om religion og livssyn. Når barn og ungdom lærer om egne rettigheter, er det enklere for dem å kunne si ifra hvis de opplever at deres rettigheter blir brutt. På side 11 i dette heftet kan du lese mer om hvor barn kan ta kontakt om de opplever rettighetsbrudd, samt hvor du som lærer kan ta kontakt om du er bekymret for en elev.

Barn har rett til informasjon og kunnskap om egne rettigheter, og de har rett til å si hva de mener og bli tatt på alvor, også i spørsmål om religion og livssyn

Tips til videre arbeid

FNs bærekraftsmål knyttet opp mot religion og livssyn

I episode 5 snakker Selma, Philip og Zakaria om at det er trist at det er kriger rundt i verden på grunn av ulike tro og ulike religioner. Folk flest er jo greie og respekterer hverandre. Dette kan være en fin inngang for å koble religion og livssyn opp mot FNs bærekraftsmål. Hva må til for at vi mennesker kan leve sammen på en god måte, selv om vi har forskjellig tro og livssyn? Hvilke mål fra FNs bærekraftsmål er relevante i arbeidet for en mer inkluderende verden med mindre konflikt? Hva må de voksne som bestemmer i de ulike landene, gjøre? Hva kan dere gjøre i klassen for å bidra til å nå bærekraftsmålene?

FNs bærekraftsmål er en arbeidsplan for alle land for å gjøre verden mer bærekraftig og inkluderende innen 2030. Det er 17 bærekraftsmål, og målene handler blant om fred, rettferdighet og samarbeid for å nå målene. Noe av det viktigste med bærekraftsmålene er at ingen skal bli diskriminert. Et av eksemplene på grupper som oftest blir diskriminert, er religiøse minoriteter. I bærekraftsmålene står det at alle barn i verden skal lære om likestilling, fred og mangfold (mål 4). For at vi skal kunne oppnå bærekraftsmålene, må alle samarbeide – alle mennesker, uavhengig av religion og trosretning.

Krig og konflikt – hva kommer det av?

I episode 5 snakker Selma, Philip og Zakaria om at det er trist at det er kriger rundt i verden på grunn av ulike tro og ulike religioner. Folk flest er jo greie og respekterer hverandre. Dette kan være en fin inngang for å snakke om ulike konflikter og kriger i verden og se på hva som er de bakenforliggende årsakene til konfliktene. Maktpersoner i land kan bruke ulike tro blant mennesker nettopp for å skape splittelse og fremmedfrykt blant folket. Slik kan religioner og livssyn ende opp med å få «skylda» for hva som er konfliktens kilde, mens det som regel er andre faktorer som ligger bak, for eksempel urettferdighet, uenighet om landområder og manglende tilgang på ressurser.

Lag for eksempel et utforskende gruppearbeid rundt følgende: I noen kriger og konflikter står folk som har ulike religion, mot hverandre. Hvilke årsaker er det til konfliktene? Se på ulike eksempler og prøv å se på de ulike sidene av konfliktene. Diskuter påstanden om at religion har «skylda» for konflikten.

← Det magiske klasserommet er et interaktivt undervisningsmaterie, og det kan brukes for å jobbe videre med temaene barns rettigheter og FNs bærekraftsmål. (Illustrasjon: Tomas Drefvelin)

Andre nyttige ressurser for videre arbeid

Det magiske klasserommet er et interaktivt undervisningsmaterie, og det kan brukes for å jobbe videre med temaene barns rettigheter og FNs bærekraftsmål. For eksempel er det et eget temarom i ressursen om ikke-diskriminering.

Dembra har mange gode undervisningsopplegg og ressurser om blant annet diskriminering, identitet, toleranse og mangfold.

Uenighetens fellesskap består av mer enn 1300 videoer fra over 30 tros- og livssynssamfunn som besvarer gitte spørsmål om Gud, sex, politikk og etterlivet på ca. ett minutt. Filmene er fine å bruke i undervisningssammenheng for raskt å få innblikk i hva ulike tros- og livssynssamfunn mener om ulike temaer.

NRK Supers korte forklaringsfilmer om høytider varer i 2 minutter og kan brukes som et fint supplement til KRLE-undervisningen generelt, eller til arbeidet med dette undervisningsopplegget, hvis dere lurer på mer om en religion eller et livssyn som blir presentert.

Hva gjør jeg hvis jeg blir bekymret for et barn?

Det kan hende det i løpet av samtale vil dukke opp eksempler på negative hendelser som elevene har opplevd, som negativ sosial kontroll eller tvang. Det kan også hende at elevene vil komme til deg i ettertid og fortelle om slike opplevelser. Hvis negative eller ubehagelige erfaringer dukker opp i samtale, bør du snakke med elevene individuelt og ikke la dette bli diskutert videre i plenum.

Det er viktig at elevene vet hvor de kan henvende seg hvis de trenger hjelp, eller om de har en venn som trenger hjelp. Informer elevene om hjelpetjenestene i lenken under, og klikk deg frem sammen med elevene slik at de blir kjent med de ulike hjelpetilbudene.

Hjelpetjenester for barn:

På [Redd Barnas hjelpeside](#) finner du informasjon om hvor du som er barn eller ungdom, kan snakke med noen og få hjelp om du trenger det.

Hjelpetjenester for lærere:

På [Din utvei](#) kan du lese mer om negativ sosial kontroll samt få oversikt over hvordan du kan få hjelp.

[Små sko, stor tro](#) er et nettsted for deg som møter barn og unge som vokser opp i strenge religiøse miljøer.

[Bufdirs kompetanseteam mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll](#) veileder blant annet skoler, helsesitasjoner og barnehager i saker om nettopp tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og negativ sosial kontroll.

[Samarbeidsrådet for tros- og livssynssammenheng](#) har utviklet kursmateriale for blant annet lærere om religion og negativ sosial kontroll.

Trygt skolemiljø

Det kan også hende at elevene dine forteller om negative hendelser som mobbing, rasisme, diskriminering eller andre krenkelsers på grunn av deres religiøse bakgrunn. Enten dette kommer opp i samtale i klasserommet eller til deg i etterkant, må dette tas på alvor.

Skolen din skal ha en plan for hvordan dere arbeider for å sikre trygge og gode skolemiljøer for alle elever uten mobbing og krenkelsers.

For mer informasjon fra Utdanningsdirektoratet, se: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/>

Les også mer på Redd Barnas sider om trygge skolemiljøer her: reddbarna.no/skolemiljo og reddbarna.no/ingenutenfor

Opplysningsplikten

Alle ansatte i skoler og barnehager har i tillegg opplysningsplikt. Opplysningsplikten til barnevernstjenesten er todelt. Du har en selvstendig plikt til å gi opplysninger til barnevernet når det er *grunn til å tro* at barn:

- blir mishandlet i hjemmet
- blir utsatt for overgrep, alvorlig omsorgssvikt, kjønnslemlestelse
- viser vedvarende alvorlige adferdsvansker

Du har også en plikt til å svare når barnevernstjenesten ber om opplysninger. Hvis du ønsker råd om hvorvidt du bør melde fra om en bekymring du har, kan du ringe til en barnevernstjeneste og drøfte saken anonymt.

Opplysningsplikten til barnevernstjenesten er individuell. En del arbeidsplasser har gjennomarbeidede og klare rutiner for hvordan en skal melde – sjekk om det foreligger rutiner på din arbeidsplass. Uavhengig av hva slags rutiner dere har, og om dere er flere som er kjent med bekymringen, har du fortsatt et ansvar for å forsikre deg om at barnevernet har blitt informert om bekymringen. *Dersom du tror omsorgspersonen(e) kan være involvert i volden eller overgrepene, skal de ikke varsles om at du melder til barnevernet.*

Det er også mulig å melde bekymring direkte til politiet hvis en har mistanke om at et barn er utsatt for et lovbrudd som for eksempel vold eller seksuelle overgrep. Dette er særlig relevant der det kan være mulig å sikre bevis, fordi vold eller overgrep nettopp har skjedd, eller der en frykter at barn kan være i umiddelbar fare.

Opplysningsplikten til barnevernet er regulert i [barnevernloven § 6–4](#) og i særlover for ulike offentlige tjenester og yrkesutøvere, som [barnehageloven § 22](#), [opplæringsloven § 15–3](#) og [helsepersonelloven § 33](#). Les mer om hvordan du kan melde til barnevernet, på www.bufdir.no/barnevern.

Både avvergingsplikten og opplysningsplikten går foran taushetsplikten.

Deler av denne teksten er hentet fra: www.plikt.no

Religionsfrihet:

«**Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil.**»

FNs barnekonvensjon, artikkel 14

Navn: _____

Jeg synes det er positivt at alle barn har religionsfrihet, fordi:

«Alle barn har rett til å tenke og tro på det de vil. Foreldre har rett til å gi dem råd.»

FNs barnekonvensjon, artikkel 14

Navn: _____

Hva tror du det betyr at foreldre har rett til å gi barnet sitt råd?

Hvorfor kan det være fint at foreldre kan gi barna råd i spørsmål om tro?

Hva kan være utfordrende med å tro annerledes enn foreldrene sine?

Hva kan være fint med å tro annerledes enn foreldrene sine?

Hva kan du gjøre dersom du føler at religionen du er oppvokst i, er feil for deg?

Navn: _____

«Alle barn har rett til å ikke bli diskriminert.»

FNs barnekonvensjon, artikkel 2

En fordom er en negativ holdning til personer basert på gruppetilhørighet.

Å bli diskriminert er å bli forskjellsbehandlet usaklig eller urettferdig fordi du er den du er.

Skriv inn tre eksempler på fordommer i kolonnen til venstre. Skriv deretter hvordan disse fordommene kan føre til diskriminering, i kolonnen til høyre.

Fordommer	Diskriminering
	
	
	

Hva kan vi gjøre for å motarbeide fordommer her i klassen og på skolen? Skriv så mange forslag dere kommer på:

Svar på spørsmålene under:

Navn: _____

1. Skriv opp tre ting du har lært gjennom arbeidet med serien Selma og jakten på den perfekte tro:

a) _____

b) _____

c) _____

2. Er det noe du har endret mening om etter at du har sett episodene?

3. Hvorfor er det viktig å se Selma og jakten på den perfekte tro og andre serier og filmer om ulike religioner og livssyn?
